

23.02.1917

Rewolucje w Rosji: lutowa i październikowa (bolszewicka)

Wobec licznych strat wojennych po stronie rosyjskiej i napiętej sytuacji gospodarczej w Rosji w marcu 1917 r. doszło do kolejnych zamieszek, zwanych rewolucją lutową [Według obowiązującego w Rosji do 1918 r. kalendarza juliańskiego rewolucja lutowa zaczęła się w lutym 1917 r., natomiast według kalendarza gregoriańskiego, który jest przesunięty o 13 dni względem juliańskiego, był to już marzec.]. Tym razem wojsko odmówiło pacyfikowania strajków i demonstracji. Car Mikołaj II został zmuszony do podpisania aktu abdykacji. Władzę w kraju przejęły: rząd tymczasowy z Jurijem Lwowem na czele oraz rady delegatów. Podział kompetencji był niejasny i prowadził do kolejnych napięć. Do Rosji powrócili z emigracji Włodzimierz Lenin i Lew Trocki. Nadal trwała I wojna światowa, a do tego Rosja zaczęła się pogrążyć w coraz większym chaosie rewolucyjnym i wojnie domowej. W listopadzie (według kalendarza juliańskiego był to październik) doszło do przejścia władzy przez partię bolszewicką.

W początkowej fazie rządów bolszewicy wydali Deklarację praw narodów Rosji, w której obiecywano tym narodom możliwość stworzenia własnego państwa. W praktyce jednak propaganda bolszewicka namawiała do światowej rewolucji robotniczej, nie licząc się z interesami narodów.

Bolszewicy zdecydowali o zakończeniu działań na froncie I wojny światowej i zawarciu pokoju z państwami centralnymi. Doszło do tego w marcu 1918 r. w Brześciu Litewskim. W Rosji powstawało komunistyczne państwo totalitarne, rządzone przez partię bolszewicką przy pomocy aparatu terroru. Zgodnie z ustaleniami traktatu brzeskiego ziemie polskie stały się zdobyczami niemieckimi, do których Rosja nie rościła sobie pretensji. Powołanego przez Radę Regencyjną rządu Jana Kucharzewskiego nie dopuszczono do rokowań.

Symbolicznym sprzeciwem Polaków były dymisja premiera Kucharzewskiego i bitwa pod Kaniowem, w której walczące dotąd po przeciwnych stronach polskie formacje połączyły się w walce z wojskami niemieckimi. Po przegranej bitwie część żołnierzy, uchodząc wraz z gen. Hallerem przed bolszewicką rzezią, przedarła się przez Rosję na północ, do wspieranego przez aliantów Murmańska, a stamtąd – do Francji, gdzie zasilila polskie formacje.

Na ziemiach polskich nastroje rewolucyjne udzielały się robotnikom i chłopom. Propagandę rewolucyjną podsycała SDKPiL. Jednocześnie dużym poparciem cieszyła się lewica niepodległościowa, głosząca idee

socjalistyczne, ale w ramach autonomicznego państwa polskiego.

Wskutek rozpadu imperium rosyjskiego przybrały na sile działania niepodległościowe narodów dotąd zbyt słabych, aby sprzeciwić się carowi. Na mapie Europy pojawiły się niepodległe republiki Finlandii, Litwy, Łotwy i Estonii.

Korekta polskiej wersji: Marta Durczyńska

Anna Buchner

References:

Translated by Mikołaj Sekrecki

